

ÇIKMIŞ SORULAR

HÂKİMLİK-HMGs

İDARE HUKUKU

Metin KAYA

Konularına Göre Tasnif Edilmiş
Tamamı Çözümlü Soru Bankası

692 soru

2026

2.BASKI

YAYINLARI

HAKİMLİK HMGS
ÇIKMIŞ SORULAR

İDARE HUKUKU
Metin KAYA

KİTABA DAİR
GÜNCELLEMELERİ
QR KODDAN TAKİP
EDEBİLİRSİNİZ.

Genel Yayın Yönetmeni
Metin KAYA

ISBN
978-625-93027-5-1

DİZGİ/GRAFİK TASARIM
DCG (Masaüstü Yayıncılık & Grafik Tasarım)

KAPAK TASARIMI
DCG (Masaüstü Yayıncılık & Grafik Tasarım)

MATBAA İLETİŞİM
ARCS Matbaacılık
Zübeyde Hanım Mahallesi
Aslanbey Caddesi Tuna Han
No: 101/2D İskitler/Ankara
Matbaa Sertifika No: 49427

Bu kitabın her hakkı saklıdır. Hangi amaçla olursa olsun, kitabın tamamının veya bir kısmının **İmtiyaz Basım Yayın Eğitim Dan. ve Tic. Ltd. Şti.**'nin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğrafının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması, yayımlanması ya da kullanılması yasaktır. Bu yasağa uymayanlar gerekli cezai sorumluluğu ve kitabın hazırlanmasındaki mali külfeti peşinen kabullenmiş sayılır.

ÖNSÖZ

Sevgili öğrenciler merhaba

Hakimlik ve Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı Çıkmış Sorular Kitabı tamamı çözümlü modüler setten oluşmaktadır. Sette, 2005-2025 arası Adli ve İdari Hakimlik, 2024 ve 2025 Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı, 2005-2025 KPSS, 2005-2025 Kaymakam Adaylığı Sınavı ve 2020-2024 İcra Müdürlüğü soruları bulunmaktadır.

Soru bankası tamamen ÖSYM'nin orijinal sorularından oluşmaktadır. Ancak mevzuat değişiklikleri güncellenerek sorulara işlenmiştir. Ayrıca iptal edilen sorular düzeltilerek kullanılmıştır. Bu anlamıyla uyarlama soru kullanılmamıştır. Bu soru bankasını hazırlamakta ki gayemiz tüm öğrencileri tatmin edecek içeriğe sahip nitelikli çözüm yazmaktır. Önceden hazırlanmış sorunun öğrenciler nezdinde başucu kaynak olarak kabulü açıklamanın nitelikli olmasından geçmektedir.

Soru çözümlerinin açıklamasında birden fazla yöntem kullanıldı. Öncelikle konular tasnif edildi ve ilgili konunun ilk sorusu detaylı bir şekilde tüm yönleriyle açıklandı. İlk sorularda açıklamaların tüm yönleriyle yapılmasındaki amacımız öğrencilerin tekrardan konu anlatım kitaplarına dönmesi ihtiyacını ortadan kaldırmaktır. Tüm yönleriyle açıklamaları yapılan sorularda ayrıca karıştırılma ihtimali olan kısımlar için uyarıcı notlar eklendi. İkinci olarak yalnızca doğru cevabı açıklamakla yetinmedik; ayrıca diğer şıkların neden yanlış veya doğru olduğunu açıkladık. Çoktan seçmeli sınavlarda çalışma yöntemi olarak görsel hafızaya hitap eden şematik açıklamalar öğrencilerde konunun daha fazla kalıcılığını sağlamaktadır. Üçüncü olarak bazı derslerde soruların açıklamalarında şematik yöntem kullanıldı. Kitabı çözmeye başladığınızda yüzlerce tablo ile karşılaşacaksınız.

Hakimlik sınavına hazırlanan öğrencilerimizin özgün soru bankamıza ilgisi dili ve soru tarzı itibarıyla sınava yakınlığıdır. Yayın serimize çıkmış soruların eklenmesiyle öğrencilerimize hem çıkması muhtemel soruları hem de önceki yıllarda çıkmış soruları bir arada çözüme imkanını sağlıyoruz.

Kitaba ilişkin yorum, öneri ve eleştirilerinizi imtiyazhakimlik@gmail.com adresimize gönderebilirsiniz.

Tüm öğrencilerimize faydalı olması dileğiyle

Şubat-2026

İÇİNDEKİLER

1.Bölüm

İdare Hukukunun Genel Esasları..... 1

2. Bölüm

İdari İşlemler51

3. Bölüm

İdari Sözleşmeler - İhaleler 112

4. Bölüm

İdarenin Yetkileri 137

5. Bölüm

Kamu Hizmetleri - Kamu Malları 179

6. Bölüm

Kamu Görevlileri 189

7. Bölüm

İdarenin Mali Sorumluluğu 262

8. Bölüm

Merkezi İdare 270

9. Bölüm

Taşra Organları 309

10. Bölüm

Mahalli İdareler - Hizmet Yerinde Yönetim 329

11. Bölüm

İdari Başvuru Yolları 433

12. Bölüm

Özel Mevzuat 455

1

1. BÖLÜM

2025 – Adli - İdari Hakimlik

1. TBMM tarafından kabul edilen bir Kanun, Türk idari teşkilatında yer alan bir birimin kamu tüzel kişiliğini kaldırarak onu görev alanına en yakın bakanlığın hiyerarşisine dahil eder. Anayasa Mahkemesi, söz konusu Kanun'u, bu birimin kamu tüzel kişiliğine sahip olacağının 1982 Anayasası'nda açıkça öngörüldüğü gerekçesiyle iptal eder.

Buna göre olayda bahsi geçen birim aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Diyanet İşleri Başkanlığı
- B) Millî Güvenlik Kurulu
- C) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
- D) Savunma Sanayi Başkanlığı
- E) Sermaye Piyasası Kurulu

Çözüm

Kamu tüzel kişiliğini Anayasadan alan bir kuruluşun tüzel kişiliği kanunla kaldırılamaz. Kamu tüzel kişilinin Anayasadan alan kurum ve kuruluşlar şunlardır:

- Belediye
- İl Özel İdaresi
- Köy
- Üniversiteler
- TRT
- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
- Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları

Bu kuruluşların kamu tüzel kişiliği ancak Anayasa değişikliği ile mümkündür.

Seçenekleri incelediğimizde yalnızca Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nun tüzel kişiliğinin kanunla kaldırılmasının Anayasa'ya aykırı olduğunu görmekteyiz. Yanıt, C seçeneği

2025 – Kaymakamlık

2. Kaymakam A, görevli olduğu ilçe sınırları içerisindeki köy muhtarı B'nin bir kararını bozmuştur.

Bu olayla ilgili;

- I. Kaymakam A, bozduğu kararın yerine resen karar verebilir.
- II. Kaymakam A ile Köy Muhtarı B arasında hiyerarşik ilişki yoktur.
- III. Kaymakam A, bozma yetkisini Köy Muhtarı B'nin sadece imece kararları için kullanabilir.

İfadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Çözüm

Kaymakam, devlet tüzel kişiliğine sahip merkezi idarenin taşra teşkilatı içerisinde yer alan ilçe idaresinin en üst temsilcisidir. Muhtar ise kamu tüzel kişiliğine sahip bir mahallî idare olan köy idaresinin yürütme organıdır.

Anayasa'nın 127'nci maddesine göre, merkezi idarenin mahallî idareler üzerindeki idari denetimi vesayet yoluyla sağlanmaktadır. Kural olarak vesayet makamları yerindelik denetimi yapamaz. Ancak Köy Kanunu ile yerindelik denetimi yasağına istisna getirilmiştir. Buna göre, köy yararına olmayan muhtar kararları kaymakam tarafından bozulabilir; ancak kaymakam, bozulan kararın yerine re'sen karar alamaz.

Bu açıklamalar doğrultusunda öncüller incelendiğinde;

Birinci öncül yanlıştır. Kaymakam kendiliğinden karar veremez; karar alma yetkisi köylüye aittir.

İkinci öncül doğrudur. Kaymakam ile köy muhtarı arasında hiyerarşi ilişkisi bulunmayıp, aralarında vesayet ilişkisi mevcuttur.

Üçüncü öncül yanlıştır. Köy Kanunu'na göre köy yararına olmayan her türlü muhtar kararı bozulabilir; imece kararlarına ilişkin herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır.

Yanıt, B seçeneği

2025 – Kaymakamlık

3. Merkezî idarenin yerinden yönetim kuruluşları üzerindeki idari vesayet denetimi yetkisi aşağıdakilerden hangisini kapsamaz?

- A) İzin
- B) Onama
- C) Yargıya başvurma
- D) Emir ve talimat verme
- E) Organları geçici olarak görevden uzaklaştırma

Çözüm

İdari vesayet, merkezi idarenin yerinden yönetim kuruluşları üzerinde sahip olduğu, hukuka uygunluğu sağlamak amacıyla kullanılan sınırlı ve istisnai bir denetim yetkisidir. Bu yetki, idarenin bütünlüğü ilkesinin bir gereği olmakla birlikte, yerinden yönetim kuruluşlarının özerkliğini ortadan kaldırmayacak şekilde dar kapsamlı olarak düzenlenmiştir. İdari vesayet, hiyerarşi ilişkisi gibi geniş ve kapsamlı bir denetim ilişkisi değildir; çünkü yerinden yönetim kuruluşları merkezi idarenin hiyerarşik yapısına dahil değildir.

Bu nedenle vesayet makamı, yerinden yönetim kuruluşlarının karar ve işlemleri üzerinde yerindelik denetimi yapamaz; yani kararın kamu yararına uygun olup olmadığını kendi takdirine göre değerlendirme yetkisi bulunmaz. Vesayet makamı yalnızca işlem ve kararların hukuka uygunluğunu denetleyebilir ve bunu da kanunun kendisine tanıdığı sınırlar içinde yapabilir.

Ayrıca vesayet makamı, yerinden yönetim birimlerinin organları üzerinde emir ve talimat verme yetkisine sahip değildir. Çünkü böyle bir yetki, yerinden yönetimin özerkliğini ortadan kaldırır ve hiyerarşik bir bağımlılık yaratır ki bu, vesayetin hukuki niteliğiyle bağdaşmaz. Aynı şekilde vesayet makamı, yerinden yönetim kuruluşlarının işlemlerini kural olarak geri alamaz, kaldıramaz veya değiştiremez; zira bu tür yetkiler ancak hiyerarşik üstlere tanınan yetkilerdir. Vesayet makamı ayrıca kural olarak yerine geçerek işlem tesis edemez, yani yerinden yönetim kuruluşunun yetkili organının yapmadığı bir işlemi doğrudan kendisi yapamaz.

Bununla birlikte, vesayet yetkisi tamamen mutlak bir yasak rejimi değildir. Kanun koyucu, bazı durumlarda vesayet makamına yerindelik unsuru da içeren istisnai yetkiler tanıyabilir. Bu istisnai durumlar açık ve kesin olarak kanunda düzenlenmiş olmalıdır; aksi hâlde vesayet makamının yerindelik denetimi yapması hukuka aykırı olur.

Bu bağlamda en bilinen örneklerden biri, köy hukukuna ilişkin istisnadır. Köy Kanunu uyarınca, muhtarın köy yararına aykırı gördüğü kararları kaymakam bozabilir. Burada kaymakam, kararın yalnızca hukuka uygun olup olmadığını değil, ayrıca köy yararına uygun olup olmadığını da değerlendirerek yerindelik yönünden denetim yapmaktadır. Bu nedenle kaymakamın köy yararına olmayan muhtar kararını bozması, idari vesayetin yerindelik denetimi içeren istisnai uygulamalarından biridir.

Sonuç olarak, idari vesayet:

Hukuka uygunluk denetimi ile sınırlı,

- Yerindelik denetimini genel kural olarak dışlayan,
- Emir ve talimat verme yetkisi tanımayan,
- Geri alma, değiştirme, ortadan kaldırma yetkisi bulunmayan,
- Yerine geçerek işlem tesis edemeyen,
- Ancak kanunda açıkça düzenlenmiş hâllerde istisnai yerindelik denetimi yapabilen bir idari denetim mekanizmasıdır.

Yanıt, D seçeneği

2025 – İYÖS

4. İdare hukuku; genel, soyut, kişilik dışı kurallarla düzenlenir. Bu nedenle kural olarak idare hukukunda karşılıklı iradelerin uyumu şeklinde ortaya çıkan sözleşmeler değil genel, soyut, kişilik dışı kurallara dayalı olarak tesis edilen tek taraflı tasarruflar söz konusudur.

Bu ifade idare hukukunun aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulamaktadır?

- A) İctihadi bir hukuk dalı olması
- B) Genç bir hukuk dalı olması
- C) Statü hukuku olması
- D) Kodifiye edilmemiş bir hukuk dalı olması
- E) Bağımsız bir hukuk dalı olması

Çözüm

İdare hukukunun en önemli özelliği statü hukuku olmasıdır. Yani idare hukuku kurallarıyla hukuk düzenine yeni bir kural getirilebilir, mevcut kural değiştirilebilir veya kaldırılabilir. İdare hukukunda aynı konumda bulunanların hukuki durumları genel, soyut, sürekli ve kişilik dışı kurallarla düzenlenmektedir. Özel hukuktan farklı olarak konulan kurallar, tarafların karşılıklı olarak anlaşmaları bir sözleşmeyle konulmaz. Dolayısıyla yukarıdaki tanımlanan özellikler, idare hukukunun statü hukuku olmasının sonucudur. Yanıt, C seçeneği.

İdare hukukunun diğer özellikleri ise şöyle özetlenebilir:

İdare hukuku genç bir hukuk dalıdır: İdare hukuku, 1800'lerin sonunda Fransa'da ortaya çıkmıştır. Modern devletlerin oluşumu idare hukukunun gelişimini sağlamıştır.

İdare hukuku tedvin edilmemiş bir hukuk dalıdır: İdare hukukunun temel esaslarını genel ilkelerini, kurallarını içeren ve konularını bir bütün olarak kavrayan ve düzenleyen tek bir kanundan oluşmamaktadır. İdare hukuku kuralları kodifiye edilmemiş, derlenerek tek bir kitapta toplanmamıştır. Medenî Kanun, Ticaret Kanunu, Ceza Kanunu benzeri bir "İdare Kanunu" yoktur. İdare hukuku içtihatlarla dayanır: İdare hukuku derlenmediği için ortaya çıkan boşluk ve eksiklikler mahkeme içtihatları ile doldurulmaktadır. İdare hukukunun içtihadi oluşu idari yargıcına geniş bir içtihat serbestliği yaratmaktadır. Yani idare hukuku kuralları, idarî yargı organlarının uzun bir zaman boyunca somut olaylarda verdikleri kararlarla oluşmuştur.

İdare hukuku dinamik bir hukuk dalıdır: Kamu hizmetlerinin görülmesini amaçlaması neticesinde sürekli olarak değişen koşullara uyulanması gereği ve içtihadi bir niteliği olması dolayısıyla değişken bir pozisyona sahiptir. İctihat değişiklikleri idare hukukunu doğrudan etkilemektedir.

İdare hukuku bağımsız bir hukuk dalıdır: İdare hukuku özel hukuktan tamamıyla ayrı bir hukuk dalıdır. İdare hukukunun bazı kavram ve ilkelerinin (örneğin tek taraflı işlemler, icraîlik, kamulaştırma, idarî yaptırımlar, hukuka uygunluk karinesi, kamu gücü ayrıcalıkları gibi) özel hukukta benzeri yoktur.

Ülkemizde idare hukuku kuralları ve işleyişi açısından idari rejim sistemi geçerlidir. İdari rejimin unsurları şunlardır:

- Bağımsız ve icrai karar alabile yeteneğine sahip bir idarenin varlığı
- İdari teşkilata, idari faaliyete ve idarenin denetimine mahsus, özel hukuktan bağımsız bir idare hukukunun varlığı
- Adalet mahkemelerinden ayrı ve bağımsız bir yargı kolu olarak örgütlenen, idarenin hukuka uygunluğunu denlemekle sınırlı bulunan ve kendine has usul kurallarına sahip olan genel yetkili bir idari yargının varlığı
- Adli yargı ile idari yargı arasında çıkabilecek görev ve hüküm uyumsuzlukların çözümüne ilişkin bir mekanizmanın/ usulün varlığı

2025 – KPSS

5. Aşağıdakilerden hangisi yerinden yönetimin yararlarından biri değildir?

- A) Demokrasi ilkesine daha uygundur.
- B) Karar alma sürecini kısaltmaktadır.
- C) Yerel ihtiyaçların yerinde tespit edilmesine imkân sağlar.
- D) Hizmetlerin daha rasyonel ve hızlı olarak sunulabilmesine imkân sağlar.
- E) Hizmetlerin ülke düzeyinde adil dağılımına imkân sağlar.

Çözüm

Yerinden yönetimin en önemli sakıncalarından biri mali yetersizlikten kaynaklı mahalli idarelerin sunduğu kamu hizmetleri açısından ülke genelinde dengesizliklere ve adaletsizliklere yol açmasıdır. Geliri yüksek olan daha nitelikli hizmet sunarken geliri az olanlar temel hizmetleri sunmada bile zorluk yaşamaktadır. Dolayısıyla E seçeneğinde verilen “hizmetlerin ülke düzeyinde adil dağılımına imkân sağlar.” Önermesi mahalli idarelerin yararlarından değil en önemli sakıncalarından biridir. Yanıt, E seçeneği

YERİNDEN YÖNETİM KURULUŞLARI

GENEL ÖZELLİKLERİ	YARARLARI	SAKINCALARI
- Kamu tüzel kişiliğine sahiptirler. - Merkezi idarenin vesayet denetimine tabidirler. - Mali özerkliğe sahiptir. Her birinin gelirleri ayrıdır. - Personeli kendine aittir. Ataması bu kuruluşlarca yapılır.	- Demokratik ilkelere daha uygundur. - Bürokrasiyi ve kırtasiyeciliği azaltır. - Sunulan hizmetlerin ihtiyaçlara uygun şekilde yürütülmesini sağlar.	- Mali yetersizlikten kaynaklı hizmetin dengeli sunulmamasına neden olur. - Siyasi etkilere daha açıktır. - Mali denetimleri daha güçtür. - Personeli yetersizliği hizmetin gereği gibi sunulmasına engel oluşturur.

2025 – HMGS

6. “..... kamu düzenini ve idarede bütünlüğü sağlamak için kamu yararı amacıyla kanunların verdiği yetkiye dayanarak merkezi idarenin, yerel yönetimin organları ve bunların bazı işlemleri ile harcamaları üzerinde kamu hizmetinin gereklerine uygun olarak kullanılan bir denetim şeklidir. Merkezi idareye verilen bu yetki ile kamu düzeni bakımından ülke genelliği ve bütünlüğü sağlama amacı güdülmüştür.

Bir Danıştay kararından alınan bu ifadede aşağıdaki kavramlardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Hiyerarşi
- B) İdari vesayet
- C) İdarenin kanuniliği
- D) Yetki devri
- E) İmza devri

Çözüm

Öncelikle şıklarda yer alan kavramları tanımlayalım.

Hiyerarşi, aynı tüzel kişilik içindeki idari denetimi sağlar. Yerel yönetimler ayrı tüzel kişiliğe sahip olduğu için mahkeme kararına konu olan denetim ilişkisi hiyerarşik denetim değildir.

İdari vesayet, ayrı tüzel kişilikler arasındaki idari bütünlüğü sağlama amacı gütmektedir. Yerel yönetimler ayrı tüzel kişiliğe sahip olduğu için merkezi idare vesayet denetimi aracılığıyla idari bütünlüğü sağlamaktadır. Mahkeme kararına konu olan denetim vesayet ilişkisidir.

İdarenin kanuniliği ilkesi hukuki dayanağını anayasadan almaktadır. Anayasanın 123. maddesine göre idare görev ve yetkileri ile bir bütündür ve kanunla düzenlenir. Bu ilkeye göre kanun idarenin hem şartı hem de sınırınıdır hiçbir idari makam kanundan almadığı yetkiyi kullanamaz ve kanunun belirlediği sınırı dışına çıkamaz.

Yetki devri ise sınırları belli olmak koşuluyla kanuna veya cumhurbaşkanlığı kararnamesine dayanarak yazılı bir şekilde bir idari makamın kendisine ait olan yetkileri altına devretmesi anlamına gelir. Yetki devrinin asıl amacı idari faaliyetin daha hızlı yürütmesini sağlamaktır.

İmza devri, idari hizmetin sunulması sırasına hantallığı giderme amacıyla üst makam imza yetkisini bir altına devredebilir. Yetki devrinden farklı olarak imza devri kişiye yapılır.

Yanıt, B seçeneği

2025 – HMGS

7. Aşağıdakilerden hangisi 1982 Anayasası'nın idare hukuku ile ilgili hükümleri arasında yer almaz?

- A) İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar.
- B) İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.
- C) İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.
- D) İdarenin takdir yetkisine istinaden tesis ettiği işlemler yargı denetimi dışındadır.
- E) Kamu tüzel kişiliği, kanunla veya cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kurulur.

Çözüm

İdarenin yargısal denetimi Anayasanın 125. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddede yer alan düzenlemeler şunlardır:

- İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.
- Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülebilir. Milletlerarası tahkime ancak yabancılik unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebilir.
- Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.
- İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar.
- Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı verilemez.
- İdari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir.
- Kanun, olağanüstü hallerde, seferberlik ve savaş halinde ayrıca milli güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık nedenleri ile yürütmenin durdurulması kararı verilmesini sınırlandırabilir.
- İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.

İdarenin bütünlüğü ise anayasanın 123.maddesinde düzenlenmiştir. Bu madde şöyledir:

- İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.
- İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.
- Kamu tüzelkişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur.

D şıkkında yer alan “İdarenin takdir yetkisine istaneden tesis ettiği işlemler yargı denetimi dışındadır.” önermesi yanlıştır. İdarenin takdir yetkisi idari yargı yerlerince denetlenir. Ancak mahkemeler takdiri kaldırarak nitelikte karar veremez. Bir bakıma idare işlem tesis etmeden mahkemeler o işlemin hangi usul ve esaslara göre yürütüleceği konusunda karar veremez. Yanıt, D seçeneği

2025 – Kaymakamlık

8. Hukuk fakültesi öğrencisi Berkay; yıl sonu sınavına çalışırken 1982 anayasasında açıkça yer verilen idari hukuku kavram kurum ve ilkelerinin listesini çıkarır.

Buna göre Berkay’ın hazırladığı bu listede aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

- A) İdari vesayet B) Kamulaştırma C) Takdir yetkisi
D) İmtiyaz sözleşmesi E) Hükümet tasarrufu

Çözüm

İdareye ilişkin genel ilkeler ile bazı idari kurumlar anayasada yürütme bölümünün 123 ile 137. madde aralığında düzenlenmiştir. Ayrıca temel hak ve ödevler kısmı ile yargı bölümünde de bazı temel kavramlara yer verilmiştir. İdari vesayet anayasasının 123. maddesinde, kamulaştırma yetkisi 46. maddede, idarenin takdir yetkisi 125. maddede imtiyaz sözleşmeleri ise 155. maddede düzenlenmiştir. Hükümet tasarrufuna ilişkin ise anayasada herhangi bir düzenleme mevcut değildir. Yargı içtihatlarıyla geliştirilmiş olan bu kavram hâkimin bir davaya bakmaktan takdiri olarak kaçınmasını ifade etmektedir. Yanıt, E seçeneği
Bu konu anayasa çok fazla gelen konuların başında gelmektedir. Anayasada yer alan kurum, kavram ve ilkeleri aşağıdaki tabloda inceleyelim.

İDAREYE İLİŞKİN ANAYASAL İLKELER	• İdarenin bütünlüğü • Kanuni idare • Merkezden ve yerinden yönetim • İdarenin yargısal denetimi • İdarenin mali sorumluluğu • İdari vesayet • Yetki genişliği • Kanunsuz emir • İdari başvuru yolu ve süresinin gösterilmesi • Kamulaştırma • İdarenin takdir yetkisi • İmtiyaz sözleşmeleri
ANAYASADA YER ALAN İDARİ ORGANLAR	• İl • Birden çok ili içine alan merkezi idare organları • İl özel idaresi • Belediye • Köy • Mahalli İdare Birlikleri • Üniversiteler (Vakıf dahil) • Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurulu • Yüksek Öğretim Kurumu • Diyanet İşleri Başkanlığı • Yüksek Hakem Kurulu • Radyo ve Televizyon Üst Kurulu • Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu • Kamu Denetçiliği Kurumu (siyasi haklar bölümün) • Ekonomik Sosyal Konsey • Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları • Milli Güvenlik Kurulu (Yürütme bölümünde) • Devlet Denetleme Kurulu (yürütme bölümünde)

Dikkat

İdari işlemlerin icرائی, tek yanlılığı, idari işlemlerin hukuka uygunluk karinesinden yararlanması, hiyerarşi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, düzenleyici ve denetleyici kuruluşlara ilişkin anayasada herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

2025 – Kaymakamlık

9. I. Mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi
II. Kamu görevlerinde birliği sağlanması
III. Mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması

1982 Anayasa'sına göre merkezi idare, yukarıdaki amaçlardan hangilerini gerçekleştirmek üzere mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahiptir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

Çözüm

Anayasanın 127. maddesine göre merkezi idare aşağıda yer alan amaçları gerçekleştirmek amacıyla idari vesayet yetkisini kullanmaktadır.

- Mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi,
- Kamu görevlerinde birliğin sağlanması,
- Toplum yararının korunması
- Mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması

Öncüllere baktığımızda bütün öncüllerin doğru olduğunu görmekteyiz. Yanıt, E seçeneği.

Dikkat: Anayasanın 127. maddesinde düzenlenen idari vesayet yetkisi esas olarak merkezi idarenin mahalli idareler üzerindeki idari denetimini sağlamayı amaçlamaktadır. Özellikle 127. Madde soru köküne göre sorulmuş sorularda genel bir vesayet ilişkisine değil yalnızca mahalli idareler üzerindeki idari vesayet yetkisine odaklanılmalıdır.

İDARİ VESAYET

GÖRÜNÜMÜ	• Farklı tüzel kişilikleri arasındaki idari bütünlüğü sağlar. Bir kuruluş kamu tüzel kişiliğine sahipse üzerindeki idari denetim vesayet ile sağlanır. • Merkezi idarenin yerinden yönetim kuruluşları üzerindeki denetimi vesayet ile sağlanmaktadır.
VESAYET MAKAMI NE YAPABİLİR	• Mahalli idare organlarını geçici olarak görevden uzaklaştırabilir. • Vesayet makamı onama, izin, yeniden görüşülmesini isteme, uygulamayı erteleme, iptal davası açma gibi yetkileri kullanabilmektedir.
VESAYET MAKAMI NE YAPAMAZ	• Vesayet makamı geri alma, emir ve talimat verme, yerine geçip işlem yapma, yerindelik denetimi yapma, kaldırma ve kural olarak değiştirme yetkilerini kullanamaz. • Kanunla vesayet makamlarına yerindelik denetimi yapma, yerine geçip işlem yapma ve değiştirme yetkisi verilebilir.
VESAYET YETKİSİNİN ÖZELLİKLERİ	• Hukuki dayanağının anayasadan alır. • Kamu tüzel kişiliğine sahip kuruluşların üzerindeki denetim yetkisidir. • İstisnai yetkidir. Kullanılabilmesi için kanuni düzenleme şarttır. • Yalnızca hukukilik denetimini içerir. Kural olarak yerindelik denetimini içermez. Köy yararına olmayan muhtar kararlarının kaymakam tarafından bozulması bu durumun "istisnadır."

2025 – Kaymakamlık
10. Aşağıdaki kurumlardan hangisinin ayrı bir kamu tüzel kişiliği vardır?

- A) Adli Tıp Kurumu Başkanlığı
B) Milli Güvenlik Kurulu
C) Sayıştay
D) Türk Standartları Enstitüsü
E) Devlet Denetleme Kurulu

Çözüm

Şıklarda yer alan kuruluşları incelediğimizde Türk Standartları Enstitüsünün kamu tüzel kişiliğine sahip olduğunu görmekteyiz. Yanıt, D seçeneği.

Kamu tüzel kişiliğine sahip kuruluşlar ÖSYM tarafından yapılan sınavlarda en çok soru gelen konuların başından gelmektedir. Aşağıdaki tablo bu tür soruları çözerken işinizi kolaylaştıracaktır.

DEVLET TÜZEL KİŞİLİĞİNE SAHİP KURULUŞLAR	KAMU TÜZEL KİŞİLİĞİNE SAHİP KURULUŞLAR
- Cumhurbaşkanlığı - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı - Bakanlıklar - Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay - Hâkimler ve Savcılar Kurulu, Sayıştay - Devlet Arşivleri Başkanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, İletişim Başkanlığı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği - Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Devlet Denetleme Kurumu - Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı - Gelir İdaresi Başkanlığı - Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü - Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, İklim Değişikliği Başkanlığı - Avrupa Birliği Başkanlığı - İller İdaresi Genel Müdürlüğü, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü - Adli Tıp Kurumu Başkanlığı - Genel Kurmay Başkanlığı - Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, Milli Emlak Genel Müdürlüğü - Mahalle	- Yükseköğretim Kurulu - Üniversiteler ve Teknoloji Enstitüleri - Yüksek Öğretim Kalite Kurulu - Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı - Savunma Sanayi Başkanlığı - Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu - Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu - Türk Tarih Kurumu - Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu - Türkiye Bilimler Akademisi - Karayolları Genel Müdürlüğü - Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü - Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü - Orman Genel Müdürlüğü, Vakıflar Genel Müdürlüğü - Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, Türk Akreditasyon Kurumu - Türk Standartları Enstitüsü, Türk Patent ve Marka Kurumu - Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı - Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı

- GAP Bölge Kalkınma İdaresi, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
- Kamu Denetçiliği Kurumu
- Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu
- Meslekî Yeterlilik Kurumu
- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
- Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı
- Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
- Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
- Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Su Enstitüsü
- Türkiye İlaç ve Tıbbî Cihaz Kurumu
- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı, Helal Akreditasyon Kurumu
- Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Uzay Ajansı
- Türkiye Adalet Akademisi, Kapadokya Alan Başkanlığı
- Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu
- Kentsel Dönüşüm Başkanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
- Sermaye Piyasası Kurulu
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
- Kamu İhale Kurumu
- Rekabet Kurumu
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu
- Nükleer Düzenleme Kurumu
- Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
- Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığı
- Belediye, Köy, İl Özel İdaresi, Büyükşehir Belediyesi, Mahalli İdare Birlikleri

Dikkat

Tabloda yer alan kamu tüzel kişiliğine sahip tüm kuruluşlar merkezi idarenin idari vesayet denetimine tabidir.

2025 – Kaymakamlık

11. Merkezi idarenin taşra teşkilatının başındaki amirlerin merkeze danışmadan ve merkezden talimat beklemeksizin kendi başlarına merkez adına karar alabilme yetkisini ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yetki genişliği B) Yerel özerklik C) İdari vesayet
D) Yerinden yönetim E) Merkezden yönetim

Çözüm

Merkezi idarenin taşra teşkilatının başındaki amirlerin merkeze danışmadan ve merkez adına karar alma yetkisine yetki genişliği denmektedir. Anayasamıza göre iller yetki genişliği (tevsii mezuniyet) esasına dayanır. Yanıt, A seçeneği

YETKİ GENİŞLİĞİ – TEVSİİ MEZUNİYET

HUKUKİ DAYANAK	Anayasa 126. madde ve 5442 sayılı İl İdare Kanunu (İlk kez Kanuni Esasi’de düzenlenmiştir.
KAPSAMI	İller yetki genişliği esasına dayanır.
TANIMI	Valinin merkeze danışmadan merkez adına karar alma yetkisidir.
AMACI	Vali bu yetkiyi merkez adına yalnızca milli bir kamu hizmetinin ifası için kullanmaktadır.
SORUMLULUK	Gelir, gider ve sorumluluk merkeze aittir. Merkezi idare ile yetki genişliğine sahip vali arasında hiyerarşik denetim söz konusudur.

2024 – İYÖS

12. “Davalı idare; hanutçuluk yaptıran iş yerlerinin cezalandırılması ilişkin caydırıcı, önleyici ve men edici hiçbir yasal düzenlemenin bulunmadığını, ilçenin mülki amiri olan kaymakamın da 5442 sayılı Kanun’un kendisine verdiği görev dolayısıyla hanutçuluğun önlenmesi için 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu’nun 27. Maddesinde belirlenen yetkisini kullanarak içtihadi karar hazırladığını ve kararı il valisinin onayından geçirerek uygulamaya geçildiğini belirtmektedir. Hâlbuki kaynağını Anayasa’dan almayan bir Devlet yetkisi hiç kimse veya organ tarafından kullanılamayacağından idarenin, yasal boşluk bulunduğunu öne sürerek kişilerin temel hak ve özgürlüklerini sınırlayıcı nitelikte idari düzenleme yapamayacağı açıktır. Dolayısıyla kaymakamlıkça çıkarılan Hanutçuluk ile Mücadele Yönergesi açıkça hukuka aykırı bulunmaktadır.”

Danıştayın, Hanutçuluk ile Mücadele Yönergesi’nin hukuka aykırı olduğunu tespit ederken vurguladığı idare hukuku ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İdarenin kanuniliği
B) Yetkide ve usulde paralellik
C) Yetki devri
D) Uyarlama
E) Ölçülülük

Çözüm

Öncelikle şıklarda yer alan kavramları ayrı ayrı açıklayalım:

İdarenin kanuniliği ilkesi hukuki dayanağını anayasadan almaktadır. Anayasanın 123. maddesine göre idare görev ve yetkileri ile bir bütündür ve kanunla düzenlenir. Bu ilkeye göre kanun idarenin hem şartı hem de sınırır hiçbir idari makam kanundan almadığı yetkiyi kullanamaz ve kanunun belirlediği sınırı dışına çıkamaz.

Yetkide ve usulde paralellik ilkesi ise içtihatlarla yerleşik hale gelmiş teamüldür. Bu ilkeye göre bir idari işlemi yapma yetkisi kime aitse o işlemi kaldırma, geri alma, değiştirme, yenisini test etme işlemi de o makama aittir ve aynı şekilde bir idari işlem hangi usulle yapılıyorsa aynı usulle de geri alınmaktadır.

Yetki devri ise sınırları belli olmak koşuluyla kanuna veya cumhurbaşkanlığı kararnamesine dayanarak yazılı bir şekilde bir idari makamın kendisine ait olan yetkileri altına devretmesi anlamına gelir. Yetki devrinin asıl amacı idari faaliyetin daha hızlı yürümesini sağlamaktır.

Uyarılma diğer adıyla değişkenlik ilkesi ise kamu idarelerinin idari faaliyetlerini yürütürken değişen koşullara göre hizmeti sunma biçimini ona uygun şekilde dönüştürmesidir. Özellikle teknolojik gelişmelerin kamu hizmetinin ifasında kullanılması bu ülkenin en önemli göstergelerindendir .

Ölçülülük ilkesi ise fiilde idarenin tesis edeceği işlem arasında adil denge veya fiille ceza arasında bir uyumu ifade eder. Danıştay, kamu görevlerine verilen disiplin cezalarına ilişkin davalarda ölçülülük ilkesi yönünden idarece verilen kararı denetlemektedir.

Kavramları açıkladıktan sonra söz konusu olayı değerlendirdiğimizde kaymakamlığın yasal bir düzenleme olmaksızın hanutçuluğa ilişkin yönerge düzenlenmesi idarenin kanunilik ilkesine aykırıdır. Yanıt, A seçeneği

2023 – Kaymakamlık

13. I. Mali denetimi güçleştirmesi
II. Bürokrasi ve kırtasiyeciliği artırması
III. Ülkenin farklı bölgeleri arasında dengesizliğe yol açması

Yukarıdakilerden hangileri idare hukuku literatüründe yerinden yönetimin sakıncaları arasında yer alır?

- A) Yalnız III
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

Çözüm

Yerinden yönetimin sakıncaları şunlardır: Bölgeler arası eşitsizliklere yol açar. Partizanca uygulamalara yol açabilir. Mali ve teknik imkanlara sahip değilse hizmete aksaklıklar yaşanabilir.

Mali Denetimleri güçtür. Öncülleri incelediğimizde ikinci öncülün merkezden yönetimin sakıncaları arasında yer aldığını görmekteyiz. Yanıt, C seçeneği

2023 – Kaymakamlık

14. Aşağıdakilerden hangisi 1982 Anayasası'nda doğrudan adı geçirilmek suretiyle düzenlenen yapılardan biri değildir?

- A) Ekonomik ve Sosyal Konsey B) Yüksek Planlama Kurulu C) Yüksek Hakem Kurulu
D) Kamu Denetçiliği Kurumu E) Türk Tarih Kurumu

Çözüm

Anayasa'da yer alan kurumlar şunlardır:

- İl
- Bölge idaresi
- İl özel idaresi
- Belediye
- Köy
- Üniversiteler (Vakıf dahil)
- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurulu
- Yüksek Öğretim Kurumu
- Diyanet İşleri Başkanlığı
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- Türk Tarih Kurumu
- Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
- Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları
- Milli Güvenlik Kurulu (Yürütme bölümünde)
- Devlet Denetleme Kurulu (yürütme bölümünde)
- Kamu Denetçiliği Kurumu
- Ekonomik Sosyal Konsey
- Yüksek Hakem Kurulu
- Yüksek Planlama Kurulu anayasada yer alan kurum ve kuruluşlar arasında yer almaz. Yanıt,B seçeneği

2022 – Kaymakamlık

15. “İdarenin ajanı bulunan Kaymakam, üst merciin amme hizmet ile ilgili olan ve özel menfaatini de ihlal etmeyen tasarruflarına karşı dava açamaz.”

Bir Danıştay kararından alınan bu ifadede işaret edilen dava açma yasağı, aşağıdaki idare hukuku kavramlarından hangisiyle doğrudan ilgilidir?

- A) Hiyerarşi B) İcraîlik C) İdari vesayet
D) Hukuka uygunluk karinesi E) Takdir yetkisi

Çözüm

Kaymakamın üstü ile kurduğu ilişkinin idari denetim açısından niteliği hiyerarşik ilişkidir. Hiyerarşik denetimin en önemli özelliği üstün verdiği emrin hizmete ilişkin olması ve özel menfaati ilgilendirmemesi halinde verilen emir ve talimata uymasındır. Söz konusu işleme karşı astın dava açma hakkı bulunmaktadır. Dava konusunda dikkat edilmesi gereken husus hizmete ilişkin konularda dava açılmamasıdır. Bir memurun mali ve sosyal haklarına ilişkin üst tarafından tesis edilen idari işleme karşı astın dava açma hakkı bulunmaktadır.

İcrailik, idarenin tesis ettiği işlemin araya üçüncü kişi girmeden doğrudan hukuk dünyasından sonuç doğurmasıdır.

İdari vesayet, tüzel kişiliğe sahip bir kurumun kamu tüzel kişiliğine sahip başka bir kurum üzerindeki idari denetimidir.

Hukuka uygunluk karinesi, idarece tesis edilen işlemin mahkemece iptal edilinceye kadar hukuka uygun kabul edilmesidir.

Takdir yetkisi, idarenin ne zaman, nerede, nasıl bir işlem yapacağını hukuk kuralları ile baştan emredici bir biçimde saptanmadığı durumlarda, takdir yetkisinin varlığı kabul edilmektedir. Buna göre takdir yetkisi, idareye, işlemin sebebini, konusunu, zaman ve yerini belirlemek; çeşitli çözümlerden birini seçmek; işlem yapmak ya da yapmamak konusunda verilen hareket serbestisidir. İdare, idari işlemin sebep ve konu unsurunda takdir yetkisi kullanabilir.

Kaymakamın üstün işlemine dava açamaması hiyerarşik denetimin sonucudur. Yanıt, A seçeneği.

2022 – Kaymakamlık

16. 1982 Anayasası'nda yer alan"Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz." ifadesi aşağıdaki ilkelerden hangisine işaret eder?

- A) Eşitlik
B) İdarenin kanuniliği
C) Sosyal devlet
D) Merkezden yönetim
E) İdarenin bütünlüğü

Çözüm

Söz konusu ifade kanunilik ilkesinin sonucudur. Hukuk devletlerinin en önemli ilkelerinden olan kanunilik ilkesi idarenin harekete geçmesinin şartıdır. Aynı zamanda kanunilik ilkesi idarenin hareketinin sınırlarını da çizmektedir. Görev ve yetkilerin kanunla düzenlenmesi idarenin hangi konularda görev ve yetkili olduğunun çerçevesini de çizmektedir. Yanıt, B seçeneği

Eşitlik ilkesi, devletten herkese eşit muamele yapmasını güvence altına almaktadır. Anayasanın 10. Maddesine göre, herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

İdarenin bütünlüğü, idarenin görev ve yetkilerinin bir bütün olduğunu ifade etmektedir. Üniter devlet yapısının sonucudur.

Merkezden yönetim, idarenin iş bölümü gereği bazı hizmetlerinin merkezi idare tarafından sunulmasını sağlamaya yönelik ilkedir.

2022 – Kaymakamlık**17. Merkezden yönetimin özellikleriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

- A) Sunulacak kamu hizmetleri merkezi idarenin taşra teşkilatlarında planlanır ve düzenlenir.
- B) Kamu hizmetlerinin yürütülmesi görevini merkezi idare üstlendiği için hizmetlerin gelir ve giderleri merkezi bütçede toplanır.
- C) Merkezi idarenin taşra teşkilatındaki görevliler, merkezin emir ve talimatlarıyla bağlıdır.
- D) Merkezi idare bir bütündür ve merkezi idare içindeki bütün görevliler hiyerarşik bir düzen içinde sıralanmıştır.
- E) Merkezden yönetimde tek tüzel kişilik, devlet tüzel kişiliğidir.

Çözüm

Merkezden yönetimin en önemli özelliği sunulacak hizmetlerin başkente teşkilatında planlanarak tüm ülkeye taşra teşkilatları aracılığıyla gönderilmesidir. Bu açıdan bakıldığında taşra organları merkezi idare tarafından yürütülen kamu hizmetlerini merkezi idarenin belirlediği planlar çerçevesinde taşrada yürütmekle görevlidir. Bu açıklamalar çerçevesinde baktığımızda A seçeneğinin yanlış olduğunu görmekteyiz. Yanıt A seçeneği

MERKEZDEN YÖNETİM YARARLARI	YERİNDEN YÖNETİM YARARLARI
Güçlü devlet yönetimi sağlar. Bölgeler arası eşitliği sağlar. Hizmetler rasyonel ve planlı yürütülür. Mali denetim daha kolaydır. Kamu görevlileri yerel etkilerden kurtulur.	Demokratiktir. Kırtasiyecilik ve bürokrasiyi azaltır. Hizmetler yerel ihtiyaçlara uygun yürütülür.
Zararları Bürokrasiye yol açar. Hizmetlerin yerel ihtiyaçlara göre yürütülmesini güçleştirir. Demokratik değildir. Siyasi baskı oluşabilir.	Zararları Bölgeler arası eşitsizliklere yol açar. Partizanca uygulamalara yol açabilir. Mali ve teknik imkanlara sahip değilse hizmetine aksaklıklar yaşanabilir. Mali Denetimleri güçtür.

2022 – KPSS**18. 1982 Anayasası'na göre Türk idari teşkilatıyla ilgili aşağıdaki konulardan hangisi olağan dönemde ancak kanunla düzenlenebilir?**

- A) Bakanlıkların görev ve yetkileri
- B) Devlet Denetleme Kurulu üyelerinin görev süresi
- C) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilatı ve görevleri
- D) Birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatının görev ve yetkileri
- E) Üst kademe kamu yöneticilerinin atanmalarına ilişkin usul ve esaslar

Çözüm

Anayasaya göre, bakanlıkların kurulması, kaldırılması, merkez ve taşra organlarının belirlenmesi, görev ve yetkilerinin düzenlenmesi, üst düzey kamu görevlilerinin atanma usul ve esaslarının belirlenmesi, Devlet Denetleme Kurulu ile MGK Genel Sekreterliğinin teşkilat ve görevleri cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir. Ancak Anayasanın 126. maddesine göre, birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatının görev ve yetkileri kanunla düzenlenir. Yanıt, D seçeneği

2020 – Kaymakamlık**19. Yetki genişliği ilkesi ile ilgili,**

- I. 1982 Anayasası ve 5442 sayılı İl İdare Kanunu'nda düzenlenmiştir.
- II. Merkezi idare adına milli bir kamu hizmetinin yerine getirilmesi amacıyla tanınmıştır.
- III. Kural olarak vali ve kaymakamlara tanınmıştır.

ifadelerinden hangisi doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm

Yetki genişliği valinin merkeze danışmadan merkez adına karar alma yetkisidir. Bu yetki yalnızca milli kamu hizmetlerinin ifasında kullanılabilir. Anayasaya göre iller yetki genişliği esasına dayanmaktadır. Bu nedenle kaymakamlara tanınmış bir yetki değildir. Ayrıca yetki genişliği merkezden yönetimin sakıncasını giderme amacı taşımaktadır. Hem 1982 Anayasa'sında hem de İl İdare Kanunu'nda düzenlenmiştir. Yanıt, B seçeneği.

YETKİ GENİŞLİĞİ	
Hukuki Dayanak	Anayasa 126. madde ve 5442 sayılı İl İdare Kanunu
Kapsamı	İller yetki genişliği esasına dayanır.
Tanımı	Valinin merkeze danışmadan merkez adına karar alma yetkisidir.
Amacı	Vali bu yetkiyi merkez adına yalnızca milli bir kamu hizmetinin ifası için kullanmaktadır.
Sorumluluk	Gelir, gider ve sorumluluk merkeze aittir. Merkezi idare ile yetki genişliğine sahip vali arasında hiyerarşik denetim söz konusudur.

2020 – Kaymakamlık**20. Aşağıdakilerden hangisinin kamu tüzel kişiliği yoktur?**

- A) Karayolları Genel Müdürlüğü
- B) Fersaf köyü
- C) Diyanet İşleri Başkanlığı
- D) Batman barosu
- E) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Çözüm

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi, Hâkimler ve Savcılar Kurulu, Sayıştay, Bakanlıklar, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı, Afet ve Acil durum Başkanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği Başkanlığı, Devlet Arşivleri Başkanlığı, İletişim Başkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Milli Saraylar İdaresi başkanlığı, il ve ilçe idaresi, mahalleler devlet tüzel kişiliğine sahip kuruluşlardır. Ayrıca bakanlıkların hizmet birimlerinin de kamu tüzel kişiliği olmadığına dikkat edilmelidir. Yanıt, C seçeneği

2019 – Kaymakamlık**21. Yetki genişliği ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Kural olarak illerde vali ilçelerde kaymakam tarafından kullanılır.
- B) Hem milli hem de mahalli kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi için kullanılır.
- C) Yetkinin kullanılması ile ilgili gelir ve giderler merkeze aittir.
- D) Yetkiyi kullanan merkezin hiyerarşisine tabi değildir.
- E) Yalnızca 1982 Anayasasında düzenlenmiştir.

Çözüm

Yetki genişliğinin özelliği şunlardır;

- Kullanılan yetki merkeze aittir.
- Bu yetki merkezin memuru olan vali tarafından kullanılmaktadır. O nedenle merkezi idare ile vali arasında hiyerarşik denetim bulunmaktadır.
- Vali bu yetkiyi merkez adına yalnızca milli bir kamu hizmetinin ifası için kullanmaktadır.
- Anayasaya göre iller yetki genişliği esasına dayanmaktadır.
- Yetki genişliği hukuki dayanağını Anayasanın 126. maddesi ile 5442 sayılı İl İdare Kanunu'ndan alır.

Yetki genişliğinde kullanılan yetki merkez adına kullanıldığı için gelir, gider ve sorumluluk merkeze aittir. Yanıt, C seçeneği

2019 – Kaymakamlık**22. 1982 Anayasası'nda aşağıdakilerden hangisinin kamu tüzel kişiliğe sahip olduğu belirtilmemiştir?**

- A) Devlet Denetleme Kurulu
- B) Üniversiteler
- C) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
- D) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları
- E) Köyler

Çözüm

Devlet Denetleme Kurulu kamu tüzel kişiliğine sahip değildir. Yanıt, A seçeneği Bu tür sorular sıkça karşımıza gelebilecek sorulardandır. Aşağıdaki tabloda hangi organ kamu tüzel kişiliğini nasıl almış onu görmekteyiz.

KAMU TÜZEL KİŞİLİĞİNİ ANAYASADAN ALAN KURULUŞLAR	KAMU TÜZEL KİŞİLİĞİ KANUNLA VERİLEN KURULUŞLAR	KAMU TÜZEL KİŞİLİĞİ CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNEMESİ İLE VERİLEN KURULUŞLAR
- İl Özel İdaresi - Belediye - Köy - Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları - Üniversiteler - TRT - Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu	- YÖK - Radyo ve Televizyon Üst Kurumu - Kamu İhale Kurumu - Rekabet Kurumu - Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu - Enerji Piyasası düzenleme Kurumu - Sermaye Piyasası Kurulu - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Kişisel Verileri Koruma Kurumu - Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu - Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu - GAP Bölge Kalkınma İdaresi teşkilatı - Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi - Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi - Doğu Karadeniz Bölge Kalkınma İdaresi - Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı - İller Bankası - Kamu Denetçiliği Kurumu - Türkiye Çevre Ajansı	- Cumhurbaşkanlığı Ofisleri - Türkiye Adalet Akademisi - Savunma ve Sanayi Başkanlığı - Kapadokya Alan Başkanlığı - Çanakkale Savaşları Gelibolu Alan Başkanlığı - Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığı - Türkiye Uzay Ajansı, Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı - Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türkiye Kalkınma Bankası - Türkiye Bilimler Akademisi, Türk Patent Enstitüsü - Türkiye Akreditasyon Kurumu - Helal Akreditasyon Kurumu Mesleki Yeterlilik Kurumu - Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Devlet Malzeme Ofisi - Sivil Havacılık GM, Türk Standartları Enstitüsü - Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye İş Kurumu - Karayolları GM - Kalkınma ajansları, Hudut ve Sahiller Sağlık GM - Devlet Su İşleri, Orman Genel Müdürlüğü - Tarımsal ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu - Devlet Opera ve Bale Genel Müdürlüğü, Devlet Tiyatroları - ÖSYM, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı - Türkiye Yazma Eserler Kurumu başkanlığı, Yurtdışı Trükler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü - TÜBİTAK, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu - Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırmaları Kurulu - Tıbbi İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı - Türk Patent ve Marka Kurumu,

2019 – Kaymakamlık

23. 1982 Anayasa'sına göre idarenin esasları ve yargı yoluna ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Birden çok ili içine alacak şekilde kurulan merkezi idare teşkilatının görev ve yetkileri ancak kanunla düzenlenir.
- B) Hangi yönetmeliklerin Resmî Gazete'de yayımlanacağı Cumhurbaşkanlığı kararında belirtilir.
- C) Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla kurulabilir.
- D) Yüksek Askerî Şûranın tüm kararları yargı denetimi dışındadır.
- E) İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, işlemin yapıldığı tarihten başlar.

Çözüm

Anayasa'ya göre:

- ☛ Kamu tüzelkişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur.
- ☛ Hangi yönetmeliklerin Resmî Gazete'de yayımlanacağı kanunda belirtilir.
- ☛ Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.
- ☛ İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar.
- ☛ Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatı kurulabilir. Bu teşkilatın görev ve yetkileri kanunla düzenlenir.

Yanıt, A seçeneği.

2018 – Kaymakamlık

24. Hizmet yerinden yönetim kuruluşlarına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) İhtisas kuralına göre kurulurlar.
- B) Kamu tüzel kişilikleri yoktur.
- C) Merkezi idarenin vesayet denetimine tabidir.
- D) Yönetmelik çıkarabilirler.
- E) Bunlardan bazılarının kuruluşu anayasada düzenlenmiştir.